

DOKTORI DISSZERTÁCIÓ

Csaplár-Degovics Krisztián

A független Albánia létrejötte albán szemmel (1912–1913)

2007

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

DOKTORI DISSZERTÁCIÓ

Csaplár-Degovics Krisztián

A független Albánia létrejötte albán szemmel (1912–1913)

Témavezető: Dr. Ress Imre CSc.

Történelemtudományok Doktori Iskola,

a Doktori Iskola vezetője: Dr. Gergely Jenő DSc., tanszékvezető egyetemi tanár

19. és 20. századi kelet-európai történelem program,

a program vezetője: Dr. Krausz Tamás DSc., tanszékvezető egyetemi tanár

Bíráló bizottság:

elnök: Dr. Szvák Gyula DSc., tanszékvezető egyetemi tanár

bírálok: Dr. Juhász József CSc., egyetemi tanár

Dr. Seres Attila PhD.

a bizottság titkára: Dr. Benedek Gábor CSc., egyetemi docens

a bizottság további tagjai: Dr. Szász Zoltán CSc.

Dr. Borsi-Kálmán Béla DSc. és Dr. Szilágyi Imre CSc. (*póttagok*)

Budapest, 2007

Tartalomjegyzék

Köszönetnyilvánítás	I.
Előszó	IV.
I. A tér	1.
I.1. Földrajzi és közlekedési viszonyok	2.
I.2. Albánia fogalma és felosztásai	12.
I.3. Az albán etnikum	18.
II. Az albán társadalom	29.
II.1. Az albán nyelv	30.
II.2. Vallások	33.
II.2.1. Keresztény egyházak az albánok között	33.
II.2.1.1. Kriptokereszténység (vallási szinkretizmus) az albánok között	38.
II.2.2. Az iszlám és az albánok	40.
II.2.2.1. A bektasik	43.
II.3. Város és vidék	48.
II.3.1. A város	48.
II.3.2. A falu	59.
II.3.3. Az albán társadalom szerkezete	61.
II.4. Törzsek és nemzetségek	65.
II.4.1. A törzs (<i>fis</i>) definíciója	68.
II.4.2. A törzsek keletkezése	69.
II.4.3. A törzsi társadalmak felépítése	70.
II.4.3.1. A koszovói albán nagycsaládok	77.
II.4.4. A törzsi szokásjog, a <i>kanun</i>	79.

III. A nemzeti (újja)születés (1878–1912)	83.
III.1. Albánia a nagyhatalmi konferencia-politikában (1878–1912)	84.
III.2. Albánia 1878–1912	106.
III.2.1. A Prizreni Liga	106.
III.2.2. A <i>Rilindja</i>	112.
III.2.2.1. Az italo-albánok részvétele a nemzeti újjászületésben	112.
III.2.2.2. Az albán nemzeti mozgalom	117.
III.2.2.3. Az ábécékérdés	124.
III.2.2.4. A <i>Rilindja</i> teoretikusai	130.
III.2.3. Az ifjútörökök és az albánok	140.
III.2.3.1. Az ifjútörök mozgalom és az albánok (1889–1908)	140.
III.2.3.2. Az albánok az ifjútörök államban	148.
III.3. Albánok az államalapítás küszöbén – vázlatkísérlet egy nemzettéválás pillanatnyi helyzetéről	163.
IV. Az új állam létrejötte	174.
IV.1. Az első Balkán-háború	175.
IV.2. Albánia függetlenségének kikiáltása	188.
IV.2.1. Az albánok és a háború	188.
IV.2.2. A katasztrófa küszöbén	194.
IV.2.3. A függetlenség kikiáltása	199.
IV.3. Az első Balkán-háború és a nagyhatalmak	211.
IV.3.1. Nagyhatalmi válságkezelés 1912 őszén	211.
IV.3.2. Albánia kérdése a londoni konferencián	220.
IV.3.2.1. Az északi és a keleti határok	220.
IV.3.2.2. A déli határok	227.
IV.3.2.3. <i>Statut de l'Albanie</i>	230.

IV.4. Az albán érdekképviselés	235.
IV.4.1. A trieszti albánkongresszus	235.
IV.4.2. A londoni albán delegáció	241.
IV.4.3. A jövő Albánia Syrja és Eqrem Vlora elképzeléseiben	248.
IV.5. A valonai Ideiglenes Kormány	252.
IV.5.1. A független Albánia	252.
IV.5.2. Albánia és az Oszmán Birodalom	256.
IV.5.3. A kormány összetétele	266.
IV.5.4. A Qemali-kormány belpolitikai törekvései	273.
IV.5.5. Az oszmán hadsereg Közép- és Dél-Albániában	280.
IV.5.6. Az Ideiglenes Kormány és a balkáni szövetségesek hadseregei	283.
IV.5.7. Az Ideiglenes Kormány külpolitikája	286.
IV.5.7.1. Ismail Qemali Londonban	293.
IV.6. Utószó	296.

Mellékletek

1. A négy albánok lakta vilajet közigazgatási beosztása 1878-ban	301.
2. Közép-albániai és koszovói (menekült) értelmiségiek 1912. november 12-én, Durazzóban írt levele Ferenc Józsefhez	302.
3. A függetlenség kikiáltóinak névsora (1912. november 28.)	303.
4. A nagyhatalmak 1913. július 29-i határozata	305.
5. A Hamdi Bej Toptani által tervezett durazzói közigazgatási rendszer 1913 februárjában	306.
A disszertációban felhasznált osztrák–magyar diplomáciai jelentések szerzői	307.
A disszertációban szereplő települések konkordancia táblázata	309.
Felhasznált levéltári források	311.
Felhasznált Irodalom	315.
Tartalomjegyzék	343.

Térképek

Természetföldrajzi tájak és települések Albániában	11.
A négy albánok lakta vilajet 1878-ban	27.
Az albán etnikai többség határai a 19/20. század fordulóján	28.
Az albán nyelvjárások	32.
Az albán törzsek elhelyezkedése 1918-ban	78.
A katonai helyzet a mai Albánia területén 1912. november 28.	210.
Osztrák–magyar és orosz javaslatok az albán határokra a londoni konferencián (1912. december 20.)	226.

